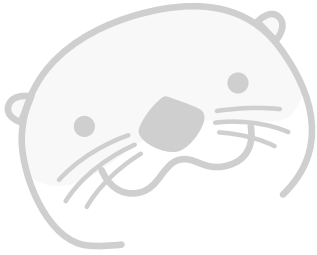

มาลัยสามชาย

ว.วินิจฉัยกุล

ทดลองอ่าน

คำนำสำนักพิมพ์

มาลัยสามชาย นวนิยายเรื่องเยี่ยมอีกเรื่องของ ว.วินิจฉัยกุล เคยลงพิมพ์เป็นตอนๆ ในนิตยสาร *พลอยแกมเพชร* ช่วงปี ๒๕๔๗ ถึง ๒๕๕๐ จากนั้นเมื่อรวมเล่มแล้ว ก็ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้รับการพิมพ์ซ้ำหลายครั้งตลอดเวลากว่าสิบปีที่ผ่านมา แสดงถึงคุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

บัดนี้ เมื่อสำนักพิมพ์ที่เคยจัดพิมพ์ต่างเลิกกิจการไปหมด ผู้อ่านที่ต้องการเริ่มหาซื้อได้ยากขึ้นทุกที ผู้เขียนจึงอนุญาตให้สำนักพิมพ์อรุณจัดพิมพ์ *มาลัยสามชาย* ขึ้นอีกครั้ง เพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง ซึ่งสำนักพิมพ์อรุณเชื่อว่า จะได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านแฟน ๆ ของ ว.วินิจฉัยกุล ด้วยดี เช่นทุกครั้งที่ผ่านมา

สำนักพิมพ์อรุณ

มกราคม ๒๕๖๓

บทนำ

ถ้าหากว่า คุณย่ามีชีวิตอยู่จนถึงวันนี้ ปี ๒๕๕๖ ท่านจะอายุครบ ๑๐๐ ปี

คุณย่าเกิดในรัชกาลที่ ๕ เป็นคนทำแผ่นดินอย่างเต็มภาคภูมิ ถ้าหากว่าความทรงจำเกี่ยวกับคุณย่าคือสีสนั่น มันก็คงเป็นสีขาวนวลงามละม่อม ไม่ฉูดฉาดบาดตา ยิ่งเพ่งพิศยิ่งจับใจ ไม่ต่างอะไรจากชื่อของท่าน

คุณย่าชื่อ ‘ลอออร’

เริ่มตั้งแต่ชื่อ คุณย่าก็ไม่เหมือนคนแก่ในวัยเดียวกันเสียแล้ว ยิ่งถ้ารู้จักคุณย่า ก็คงพบว่ามียกหลาย ๆ อย่างผิดแผกจากคนรุ่นเดียวกัน หรือแม้แต่รุ่นหลังท่าน

ดูคุณยายของดิฉันก็แล้วกัน ไม่ต้องดูอื่นดูไกล ดิฉันยังจำคุณยายได้แม่นยำเหมือนเพิ่งเห็นท่านเมื่อวานนี้เอง

คุณยายชื่อ ‘ทองหยด’ ก็อยู่ในวัยเดียวกับคุณย่า แต่คุณยายเหมือนคนแก่อีกมากที่ชอบนุ่งผ้าลาย สวมเสื้อคอกระเช้าสีขาวเวลาอยู่บ้าน บอกว่ามันสบายดีสำหรับคนแก่ชรา เวลาลูกหลานไปหาตอนบ่าย ๆ จะเห็นท่านประแป้งดินสอพองขาวพร้อยตลอดหน้าตาเนื้อตัว ถ้ามีแขกมา คุณยายก็หยิบเสื้อผ้าป่านตัวหลวม ๆ มาสวมทับอีกที

แต่คุณย่ามีกลิ่นลาเวนเดอร์อ่อนๆ ประจำตัวเวลาเดินผ่าน แยกไปหาเวลาไหน คุณย่าไม่เคยต้องขึ้นไปแต่งตัวใหม่ เสื้อผ้าของท่านพร้อมจะรับแขกได้ทุกเวลา

ดิฉันยังจำได้ถึงเสื้อผ้าป่านหรือลูกไม้ คอปก แขนสามส่วน กับผ้าถุงไหมยาวเลี่ยน่อง สีสันไปทางเดียวกัน ถ้าเสื้อสีเนื้อคุณย่าก็ถุงผ้าสีน้ำตาลเข้ม ถ้าเสื้อสีฟ้าจางๆ คุณย่าก็ถุงผ้าสีน้ำเงิน ไม่เคยเดินเท้าเปล่า แต่มีรองเท้าสลิปเปอร์หนังแท้สีน้ำตาลเข้มสวมอยู่เป็นประจำ

ชีวิตส่วนตัวของคุณย่าเป็นอีกอย่างที่ไม่เหมือนคนแก่อื่นๆ ตอนเช้าคุณยายชอบขำหัวตมกับไข่เค็มหรือยาฝรั่งแห้ง แต่คุณปู่กับคุณย่ารับประทานขนมปังทาเนยบางๆ สลับกับข้าวต้มเครื่องในบางวัน ตอนบ่ายแม่บ้านยกน้ำชาฝรั่งมาให้คุณย่ากับคุณปู่ที่ลานสนามข้างบ้าน พร้อมของว่างประเภทแซนด์วิชไส้แดงกวาอันเล็กๆ สมัยเรายังเด็กๆ พอตกคำ คุณปู่ชอบฉายหนังให้หลานๆ ดู เป็นการ์ตูนสั้นๆ ชาวต่างชาติเมืองนอก หรือไม่ก็เปิดเครื่องเล่นจานเสียงเก่าแก่ วางจานเสียงแผ่นใหญ่ลงก่อน แล้ววางเข็มตามลงไปบนขอบแผ่นเสียงอย่างระมัดระวัง

เราได้ยินเพลงเก่าแก่ออย่าง The Last Time I Saw Paris, Swinging on a Star หรือ You'll Never Know ที่หาฟังที่อื่นไม่ได้ คุณย่าชอบเตือนหลานๆ ให้เงียบเสียงลงบ้าง เพื่อคุณปู่คุณย่าจะฟังเพลงได้ ไม่มีใครรบกวน เราก็จะนั่งฟังกันเงียบกริบ จนวงล้อกลับไปที่ละคนสองคน

ดิฉันเป็นลูกสาวคนโต ทั้งคุณย่าและคุณยายหมายมั่นว่าจะถ่ายทอดวิชาให้มากกว่าน้องๆ ทุกคน เพราะน้องชายสามคนเรียงกันไปล้วนแต่สิงทโมน น้องสาวสุดท้องก็ยิ่งเล็กมาก ที่จริงมันก็สนุก ไปค้างบ้านท่านสลับกันตอนปิดเทอม วิชาก็ไม่ยากซักกันเสียด้วย

พอเดินขึ้นบันไดเรือนไม้สองชั้นของคุณยาย มักได้กลิ่นปลาร้าหลนหอมฉุยออกมาจากครัวหลังบ้าน หรือไม่ก็กลิ่นแกงเนื้อ สะโงกไปเปิดฝาหม้อดูเป็นต้องเห็นน้ำแกงข้นเป็นมันย่อง หอมพริกแกง ระคนกลิ่นเนื้อปนมันที่เราจำกันได้สนิทติดใจเวลาทำบุญเลี้ยงพระ

คุณยายทำข้าวต้มเมี่ยงลาวและหน้าตั้งได้อร่อยกว่าที่ขายกันในตลาด ก่อนนอนมีนิทานเรื่องปลาบู่ทอง มีเรื่องตารอดปอดแฉ่ง ผัวนางแมงดา หกล้มหกลุก ผัวนางตุ๊กตา ตารอดเป็นลัษเฐียรที่แอบแล่นเนื้อคนตายไปให้นางตุ๊กตาเมียเหนื่อยของแกขายข้าวแกง กินกันอร่อยขึ้นชื่อในสมัยคุณยายยังเล็ก คุณยายนั่งโบทกพัดชนกเล่มใหญ่ๆ สีเทาดำซื้อจากอยุธยา เล่าให้หลานฟังจนหลานหลับคาหมุ้ง ไม่เคยฟังเรื่องจนจบสักครั้ง

แต่เมื่อใดที่กระเปาะเสื้อผ้าลงจากเรือนไม้สองชั้นไม่ได้ทำสี เห็นเนื้อไม้ทาน้ำมันสีน้ำตาลไหม้ธรรมชาติ นั่งรถไฟอีกถนนหนึ่ง เดินขึ้นบันไดบ้านไม้ สีเขียวอ่อนแบบฝรั่งของคุณย่า บรรยายาศกึเปลี่ยนไปราวกับอยู่คนละโลก

วิชาบ้านนี้มีพร้อมพร้อม แต่คนละเรื่อง คุณย่าดีดลูกคิดเป็น หัดให้ทำบัญชีอย่างง่าย ๆ สอนปักผ้าโครสสติชท์ ถักโครเชต์และถักแทตทำลูกไม้ ตัดริมผ้าเช็ดหน้า นอกจากนี้ คุณย่าทำสตูดิโอหอม หอบกลืนลงคอได้ ไม่ต้องเคี้ยว เนื้ออบมีน้ำเกรวี่สีน้ำตาลข้นราด ขอบจานวางมันฝรั่งหัวเล็ก ๆ อบร้อนจัดจนควันขึ้นเป็นสาย บางทีถ้าเป็นมันฝรั่งหัวใหญ่ คุณย่าจะยัดไส้ด้วยเนื้อไก่สับและหัวหอมหั่นชิ้นเล็ก ๆ เหยาะซอสแม็กก็อีกเล็กน้อยเพิ่มรส ถูกปากคุณปู่หนักหนา

ก่อนเข้านอน คุณย่าก็เล่าเรื่องเก่า ๆ ให้ฟัง ไม่ใช่นิทานอย่างคุณยายเล่า แต่เป็นชีวิตความเป็นอยู่และผู้คนสมัยท่านยังสาว บางทีก็ฟังรู้เรื่อง บางทีก็ไม่รู้ว่าคืออะไร พอดิฉันเริ่มท้าว คุณย่าก็รวบรัดจบ

“หลับตาเสียที ดึกแล้ว พรุ่งนี้ต้องตื่นแต่เช้าไปตักบาตรกับย่า”

แต่ความผิดแผกจากคนแก่อื่น ๆ ปรากฏมากที่สุดสำหรับดิฉันก็ตอนที่ คุณย่าถึงแก่กรรมไปใหม่ ๆ

คุณปู่ยังอยู่ ตอนนั้นคุณพ่อตั้งใจจะนำอัฐิของคุณย่าไปไว้ที่วัดเล็ก ๆ ทางฝั่งธนฯ ซึ่งคุณทวดของคุณพ่อสร้างไว้ ลูกหลานคนไหนตาย คนข้างหลังก็จะนำอัฐิไปบรรจุไว้ที่ฐานเจดีย์ใหญ่ ปีหนึ่งลูก ๆ หลาน ๆ ในสกุลก็มาชุมนุมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่านเสียครั้งหนึ่ง คุณย่าก็ไม่น่าจะเว้นจากธรรมเนียมข้อนี้

แต่...ไม่ยกง่าย เพราะคุณปู่พูดกับคุณพ่อ เสียงเบาๆ ดิฉันก็หูดิเสียด้วย เกิดได้ยินจนได้

“เดชะ อาตั้งใจว่าเมื่อตายจะขอให้ลูกหลานเก็บอัฐิอยู่กับคุณหญิงไว้ด้วยกัน ถ้าคุณเอาเธอไปไว้ที่วัดนี้ อาตายเมื่อไรก็จะตามไปไม่ได้”

ดิฉันจำได้ว่าคุณพ่ออึ้งไปอืดใจเต็ม เหมือนไม่เคยนึก หรือถ้านึกก็ไม่รู้จะหาคำตอบยังไงดี

แล้วตอบว่า

“ผมขอเวลากลับไปคิดก่อนครับคุณอาว่าจะทำอะไรดี”

คุณพ่อกลับบ้านมาปรึกษาของคุณแม่ คุณแม่ก็อึ้งไปอีกคน แล้วย้อนถามอย่างไม่แน่ใจว่า

“แล้วคุณแม่ท่านเคยพูดว่ายังไงล่ะคะ”

“คุณแม่ไม่เคยพูดนะซี ก็คงไม่ทันนึกหรือว่ามันจะเป็นเรื่องยุ่งยากขึ้นมา ยังไงญาติๆ เราทุกคนก็ยิ่งถือว่าคุณแม่เป็นคุณหญิงโยธาบดีอยู่ เจตีย์ของคุณพ่อก็อยู่ที่นั่น ควรจะบรรจุไว้ด้วยกัน”

“ถ้าคุณทำอย่างนั้น ก็จะหักหาญน้ำใจคุณอาท่าน” คุณแม่ดึงคุณพ่อหนึ่งอย่างยอมจำนน หลังจากนั้นเรื่องนี้ก็จะงักงันไป ไม่มีใครพูดถึงอีก มีแต่คุณแม่อดรนทนไม่ได้ ไปกระซิบล่าให้คุณยายฟัง คุณยายก็หัวเราะที่ๆ เปรยว่า

“ดีเท่าไรแล้วทางพวกพลาธรเขาไม่มาขอเข้าอีกราย”

“แหม! ต่อให้มาขอ เดชะนะรีคะจะยอมให้ ไม่มีวันอยู่แล้ว” คุณแม่ทำเสียงหมั่นไส้ขึ้นมาทันที

“ไปหมั่นไส้เขาทำไมเล่า...” คุณยายลากเสียงอย่างใจเย็น “ญาติทางโน้นซึ่งซังคุณหญิงเสียที่ไหน ใครๆ ก็ยังยอมรับนับถือว่าเป็นสะใภ้ในตระกูลเหมือนเดิม นั่งทองนั่นต่างหากที่ไม่มีใครเอาด้วย”

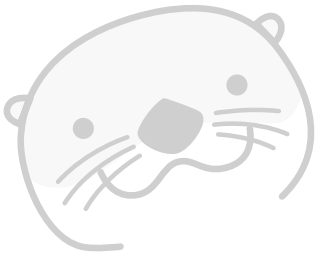
“ถึงนั้นก็เถอะคะ ให้ท่านต้องไปบรรจุอยู่เคียงข้างคุณยศ จ้างให้ลูกก๊วว่าคุณย่าไม่มีวันยอม” คุณแม่เถียง “คุณแม่ก็ทราบยิ่งกว่าลูกเสียอีก”

ฟังไม่รู้เรื่อง คุณยายกับคุณแม่มักจะพูดอะไรกันเรื่องที่เด็ก ๆ ไม่ค่อย

เข้าใจอยู่เสมอ เวลาซักถามคุณแม่ก็ไม่ค่อยจะยอมบอก มีแต่คำตอบซ้ำๆ
“ไม่ใช่เรื่องของเด็ก”

หมดหวังจากคุณแม่ก็หันไปหาคุณยาย ปะเหลาะดี ๆ ไปบีบนิ้วให้คุณยายเพลีน ๆ ทีนี้ล่ะเรื่องเก่า ๆ จะไหลจากความทรงจำไม่ขาดราวกับสายน้ำ

ก็จากคุณยายนี่เอง...อดีตของคุณย่าและสามชายผู้พัวพันจึงคลี่คลายออกมาตรงหน้า ประดุจมาลัยขนาดยาว เรียงร้อยด้วยดอกไม้หลากชนิด ทั้งดอกกรัก...ดอกโศก...และบานไม่รู้โรย

ทดลองอ่าน

๑ เริ่มร้อยมาลัย

ห้องนอนเก่าแก่ของคุณย่า ยังอยู่เหมือนเดิม ต่อมาอีกหลายปี ตอนท่านจากไปใหม่ๆ คุณปู่สั่งให้จัดเป็นระเบียบเรียบร้อย อย่างเก่า คล้ายหวังว่าคุณย่าจะแวะมาเยี่ยมเยือนบ้างบางครั้งบางครา จะได้เอนตัวลงบนเตียงไม้ดำผิงมุกสีชมพูอมฟ้า หรือส่องกระจกรูปไข่เหนือโต๊ะเครื่องแป้งได้ตามสบาย ไม่มีสิ่งใดขาดหาย

ภาพถ่ายเก่าแก่ของคุณย่ายังคงประดับอยู่บนผนัง เป็นภาพคุณย่า ในวัย ๑๗ ปี เลื้อยผ้าสมัยนั้นเป็นแพรนุ่มประกอบลูกไม้ให้ความรู้สึก ละมุนละไมของยุคสมัยที่กรุงเทพฯ ยังมีคลองน้ำใส และต้นไม้ร่มรื่นทุกถนน คุณย่าสวมเสื้อแพรตัวยาว ช่วงบนคลุมด้วยลูกไม้ถักโปร่งทั้งตัวชายห้อยระย้า ลงมาเหนือเอว คาดแถบแพรแทนเข็มขัด นุ่งโจงกระเบน สวมถุงน่องสีขาว และรองเท้ามีสันแบบฝรั่ง นั่งหลังตรงอยู่บนเก้าอี้ เท้าวางชิดกันบนพื้นพรม

ผมคุณย่าตัดสั้น หวีเสยสูงแต่งด้วยสีผึ้งตั้งกรอบล้อมดวงหน้าเรียว ลำคอระหง ดวงตาใหญ่ดำขลับ จมูกเรียวตรงไม่แบนอย่างญาติพี่น้อง ริมฝีปากบางจิ้มลิ้ม ท่างไกลจากคราบหมากหนาเทอะทะอย่างผู้หญิงกินหมาก คนอื่นๆ แม้เรารู้สึกว่าคุณย่าแก่มากหน้าตาโบราณ ไม่สะสวยเท่าคน ยุคเรา แต่ทุกคนก็ยอมรับว่าคุณย่าเป็นช้อยกเว้น ต่อให้ท่านมาเกิดในสมัยนี้

ท่านก็ยังงามเกินหน้าลูกหลานทุกคนอยู่ดี

กลิ่นลาเวนเดอร์หอมจาง ๆ ยังกรุ่นกลิ่นอายในห้อง มั่นกลมกลืนกันดีกับลูกไม้ฉัดกับอบบางปวยู่ใต้โถแก้วเจียรระโนบนโต๊ะเครื่องแป้ง และผ้าคลุมโต๊ะลายฉลุคัตเวิร์กข้างหัวเตียงที่วางภาพถ่ายในกรอบเงินอีกสองสามภาพ ผ้าคลุมไหล่ฉัดโครเชต์สีขาวที่คุณย่าชอบห่มตอนเช้า ๆ เมื่อออกไปตากบาตรพาดอยู่ปลายเตียงนอน เมื่อเปิดประตูตู้เสื้อผ้าใบสูงใหญ่ ผ้านุ่มใหม่ชิ้นงานเนื้อนุ่มยังคงพับซ้อนเป็นชั้นอย่างมีระเบียบ

ผ้าลูกไม้...ผ้าไหม...น้ำหอม...และตัวคุณย่า งามพร้อมเพราไปในทางเดียวกัน

ภาพถ่ายเก่าแก่สีจางซีดในกรอบเงินบนโต๊ะเล็กข้างเตียงคุณย่า เป็นภาพเด็กหญิงร่างบอบบาง ผมสยายยาวถึงกลางหลัง นุ่งโจงกระเบนแบบไทยตรงข้ามกับท่อนบนซึ่งเป็นเสื้อแขนสั้น คอสีเหลี่ยมติดลูกไม้ฉัดเล็ก ๆ แบบฝรั่ง แม้วางหน้าเฉยไร้ความรู้สึกตามแบบคนสมัยนั้นเวลาถ่ายรูป แต่หน้ารูปไข่แดงແທລມ นัยน์ตาแป๋วกลมโตก็ยังดูน่ารักน่าเอ็นดูชวนมองอยู่ดี

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ลออายุ ๑๐ ขวบ โลกของเธอตั้งแต่เกิดมาจนอายุเท่านี้จำกัดอยู่แค่เรือนไม้ชั้นเดียวหลังคาปั้นหยา ปลูกอยู่ชิดรั้วด้านหลังของบริเวณบ้าน อยู่กันสองคนแม่ลูก ไม่รวมบ่าวอีกสองคน

ก่อนหน้านี้เธอเคยอยู่บนตึกหลังใหญ่สองชั้นแบบฝรั่ง มีบันไดหน้าอยู่นอกตัวตึกก่อขึ้นไปบรรจบกันบนมุขหน้า ทางด้านหน้าของอาณาเขตบ้านรู้จักกันในละแวกใกล้เคียงชื่อว่า บ้านเจ้าคุณวรพันธ์ พ้นจากรั้วไม้ก็คือถนนมุ่งไปสู่วังเรียนสตรีวิทยาที่เธอเพิ่งจะไปเรียนเมื่อสองปีก่อน

ตอนเช้าลออนั่งรถม้าที่บ้านไปกับพี่เลี้ยง ตกบ่ายก็กลับมา ซุกอยู่ในเต็นท์เรือนไปจนกระทั่งถึงเวลาเข้านอน มีบ้างบางครั้งทีลออลงมาเล่นกับเด็ก ๆ ลูกหลานคนรับใช้ในบ้าน แต่ไม่นานเธอก็ต้องรีบกลับขึ้นเรือน เมื่อได้ยินเสียงโธ่แห่ง ๆ มาจากห้องนอน

“รีบขึ้นมาทำไมล่ะลูก กำลังเล่นชายชนมครกไม่ใช่หรือ” มารดาถาม เอื้อมมือพอมบางมาลูบไล้ผมบุตรสาวเล่นอย่างปราณี

“ลูกเป็นห่วงคุณแม่คะ”

มารดาหน้าตาคลอ เอนกายลงนอนตามเดิม ปรารภกับนางพูน บ่าวเก่าแก่ผู้ทำหน้าที่ดูแลรับใช้มาหลายปี

“ฉันแหวกรรมเหลือเกิน อยากจะตายก็ตายตาไม่หลับ”

“คุณหญิงอย่าพูดอย่างนั้นสิเจ้าคะ ตัดช่องน้อยไปคนเดียว คุณหนูจะทำอย่างไร ยิ่งเล็กนัก” นางพูนท้วง ตามประสาคนเก่าแก่ที่พูดจาท้วงติงกันได้ ผู้เป็นนายไม่ถือสา

มารดาของลออเป็นผู้ที่คนทั้งบ้านเรียกว่า ‘คุณหญิง’ เพราะเป็นภรรยาเอกของสามี แต่มีได้อยู่บนตึกใหญ่อย่างเจ้าของบ้านมานานกว่าสองปีแล้ว นับแต่โรคปอดอักเสบเรื้อรังคุกคามเธอ แม้หมอฝรั่งมาตรวจ ยืนยันว่าไม่ใช่วัณโรค ไม่ติดต่อไปยังคนใกล้ชิด เพียงแต่อาการคล้ายกัน และไม่มียาใดแก้ไขให้หายขาดได้ คนในบ้านก็ไม่ใคร่จะเชื่อหมอกันนัก ต่างพากันถอยออกมาอยู่ห่างๆ ทั้งหน้าที่ให้บ่าวเก่าแก่ดูแลรับใช้พร้อมกับสาวใช้ลูกมีอีกหนึ่งคน

หนึ่งในบรรดาผู้ระแวงระวังโรคภัยก็คือสามีของเธอเอง เจ้าคุณปลุกบ้านให้ภรรยาอยู่อีกหลังหนึ่งห่างจากตึกใหญ่ อ้างว่าตรงนั้นใกล้คลองอยู่สบายดีกว่าจะอุดอู้อยู่บนตึกใหญ่หลังเก่าแก่สร้างมาตั้งแต่รัชกาลก่อนหลายๆ วันก็จะลงมาเยี่ยมภรรยาสักที แล้วค่อยๆ ห่างออกไปเป็นลำดับ จนถึงปีนี้ เรียกได้เต็มปากว่าต่างคนต่างอยู่ไม่เห็นหน้ากัน เพราะมีหญิงสาวคนใหม่หน้าตาสะสวยชื่อแม่พยอมเข้ามาอยู่บนตึกแทนที่คุณหญิงเสียแล้ว

หล่อนเพิ่งจะคลอดลูกชาย กำลังอยู่ไฟ เจ้าคุณเห็นลูกชายจนออกนอกหน้า ก็ยิ่งระมัดระวังที่จะไม่ลงไปเยี่ยมภรรยาหลง เกรงว่ากลับมาจะเอาโรคภัยไข้เจ็บไปติดถึงลูกชายด้วย

ข่าวเจ้าคุณมีลูกชาย ทำให้คุณหญิงจำเรียงเปลี่ยนจากหม่นหมองเป็นหมดอาลัยตายอยากในชีวิต เธอได้แต่นอนซึม ไม่แตะต้องอาหารซึ่งปกติ

ก็แทบจะไม่ตักเข้าปากเกินสองสามคำ นานหลายวันเข้า นางพูนเห็นท่าไม่ดี ก็ออกจากบ้านไปหาพี่สาวของคุณหญิงเพื่อให้มาช่วยปลอบใจน้องสาว

ลอร์ดี้ใจทุกระั้งที่เห็นสตรีวัยกลางคนร่างสูงมีสง่า แต่งกายดูภูมิฐานผิวดำขาวบ้านทั่วไปด้วยเสื้อขาวอย่างดี มีแพรสะพาย นุ่งโจงกระเบนจับกลีบได้รูปสวย ถือกระบี่เป่าหมากเลี่ยมมาก กางร่มสีดำคันใหญ่ เดินเข้ามาถึงเรือน มีเด็กติดตามมาด้วยอีกคน ไม่ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เด็กหญิงเป็นต้องหึ่งทุกสิ่งในมือ รีบวิ่งไปไหว้อย่างนอบน้อมถึงตัว

คุณป้าผู้มีนามว่าจรรยาเป็นคนสำคัญที่สุดในสายตาเด็กหญิง เพราะคุณป้าเป็นคนเดียวที่ทำให้คุณแม่ผู้เอาแต่นอนหันหน้าเข้าข้างผ้าน้ำตาไหลยอมลุกขึ้นมารับประทานข้าวได้หลายคำตามคำสั่ง

คุณป้าอีกนั่นแหละ เป็นคนเดียวที่ทำให้คุณพ่อต้องนั่งเรียบร้อยประสานมือตั้งใจฟังคุณป้าพูด ไม่ทำท่าหน้าเกรงขามอย่างเวลาอยู่ต่อหน้าคนอื่น ๆ ในบ้าน และคุณป้าอีกเหมือนกันที่แม่พยอมเมียคนใหม่ของคุณพ่อไม่กล้ามาให้เห็นหน้า เก็บตัวเงียบอยู่ในห้องของหล่อนเวลาคุณป้าพูดธุระกับคุณพ่อ

ลอร์ดี้รู้ว่าใคร ๆ ก็เกรงคุณป้า แค่ฟังเสียงแหลมกังวานชัดเจนก็ระยอกันแล้วโดยไม่รู้ตัว ไม่จำเป็นต้องมองหน้าดูและตาคมเขม็งเสียด้วยซ้ำ บางทีคุณป้าก็ดูคุณแม่เหมือนเด็ก ๆ หรือปรายตามองคุณพ่อพร้อมพูดอะไรสั้น ๆ สองสามคำ ทำให้คุณพอก้มหน้าไม่ต่อปากคำ อย่างนี้จะไม่ให้เด็กหญิงมองคุณป้าด้วยความเลื่อมใสเหมือนวีรสตรีได้อย่างไร

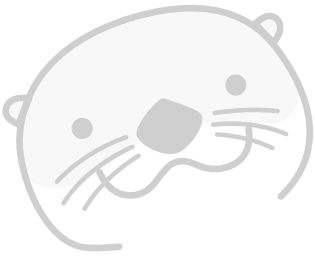
คุณป้ามาถึงบ้านในครั้งนี่ ก็ก้าวฉับ ๆ ขึ้นบันไดเข้าไปในห้องนอน ไม่ทักทายพูดคุยสองสามคำกับลอร์ดี้ทุกครั้ง แสดงว่าใจร้อน

“นางพูนบอกว่าแม่จำเรียงไม่ยอมกินข้าวกินปลาหลายวัน เอาแต่นอนร้องไห้ ะไร! ถ้าไม่คิดถึงตัวเองก็คิดถึงลูกบ้าง ถ้าตายเสียตอนนี้ลูกจะอยู่กับใคร”

คุณแม่ยันตัวลุกขึ้น แล้วนอนลงไปอีกอย่างหมดแรง ลอร์ดี้เข้าไป

พยุง ก็พบว่ามือผมเหลือหนึ่งหุ้มกระดูกไขว่คว้ากอดไว้แน่น น้ำตาหยาด
หยดลงบนเส้นผมเด็กหญิง อ้อมแขนร้อนผ่าวด้วยพิชั้

“ฉันคงอยู่ได้อีกไม่กี่วันค่ะคุณพี่ ถ้าตายไป ขอฝากลอยด้วย ขอพื้
บารมีเสด็จพระองค์หญิง ดีกว่าอยู่กับแม่เลี้ยง...”

ทดลองอ่าน

๒ มาลัยในวัง

ระยะ 'ไม่กี่วัน' ที่คุณหญิงจำเรียงออกปากไว้กินเวลาสองเดือน การขาดกำลังใจช่วยเร่งโรคร้ายให้บั้นทอนชีวิต คุณหญิงจากไปเงียบ ๆ กลางดึก โดยมีเพียงลูกสาวและบ่าวหลังน้ำตาอยู่ข้างกาย ส่วนเจ้าคุณตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวไปราชการที่นครปฐมตั้งแต่สัปดาห์ก่อนกว่าจะได้รับโทรเลขและเดินทางกลับมาก็เย็นวันรุ่งขึ้น

งานศพของคุณหญิงไม่ใหญ่โตนัก แต่ก็สมเกียรติภรรยาเอกของพระยารวพันธ์ คุณหญิงออกจากวังของเสด็จพระองค์หญิงมาควบคุมงานด้วยตนเอง มีเพื่อนฝูงชาววังมาช่วยกันร้อยดอกไม้ จัดการเรื่องอาหารคาวหวานถวายพระ จนเรียบร้อยตลอดเจ็ดวัน ตลอดเวลาเจ้าคุณมอบทุกสิ่งให้พี่สาวภรรยาจัดการทั้งหมด ไม่ได้เยี่ยมกรายเข้ามายุ่งเกี่ยวด้วย นอกจากทำหน้าที่เจ้าภาพต้อนรับแขกตามหน้าที่

แม้เส้าโศกที่มารดาจากไป แต่เด็กอายุสิบขวบอย่างล่อก็เริ่มเพลิดเพลินกับบรรยากาศคึกคักในบ้าน ผู้คนที่โรงครัวเดินเข้าออกกันทั้งวัน เสียงตำน้ำพริก เสียงล้างถ้วยชาม ระคนปนเปกกับเสียงสั่งงานและรับคำสั่ง เดินขึ้นบันไดเข้าไปในห้องโถงของตัวตึกใหญ่ก็มีผู้ใหญ่หนึ่งทำงานกันคุยกันพลางอยู่หลายคน ลอไปช่วยเด็ดก้านดอกไม้ ช่วยจัดเรียงดอกไม้ ทำงาน

เล็ก ๆ น้อย ๆ ตามที่คุณบ้ำสั่ง ทุกอย่างคึกคักมีชีวิตจิตใจแทนเงียบเหงา จิตรกร้อยอย่างเมื่อก่อน

ตกค่ำ ญาติและคนรู้จักทยอยกันเข้ามานั่งกันเต็มห้องโถงใหญ่ สว่างไสว ดอกช่อนกลิ้งปักแจกันหน้าโถง ส่งกลิ่นอบอวล พระสวดพร้อมเพรียงเป็นจังหวะฟังอบอุ่น จนทำให้เด็กหญิงลืมกลัวโถงที่ตั้งอยู่ แม้รู้ว่ามารดานอนอยู่ในนั้นก็ตาม

จนกระทั่งครบเจ็ดวัน ความรู้สึกนี้ก็จบลงกลายเป็นใจหาย เพราะคุณพ่อพูดกับคุณบ้ำว่า ต่อไปคือการทำบุญห้าสิบวัน และร้อยวัน ก่อนจะเก็บไว้ครบปีแล้วเผาตามธรรมเนียม

นั่นหมายความว่า คุณบ้ำจะกลับไปวัง เช่นเดียวกับเพื่อนๆของท่าน ลอจะต้องอยู่กับนางพูนในเรือนเล็กเพียงสองคน อย่างดีก็มีลูกมืออีกคนคอยรับใช้ แม้ก็ไปสวรรค์แล้ว คุณพ่อก็มีลูกใหม่ ถึงไม่มีท่านก็ไม่เหลือแลลูกสาวอยู่แล้ว ลอจะหันหน้าไปหาใคร...

ลออที่นั่งตาไหลในคืนสุดท้าย คุณบ้ำเห็นเด็กหญิงเศร้าโศกก็ปลอบอยู่หลายคำ แล้วลงท้ายว่า

“ไม่ต้องกลัว บ้ำไม่ทิ้งแม้ออหรือก ไปอยู่ด้วยกันไหมล่ะ”

“หลานไปค่ะ” ลอตอบทันที ทั้งที่เสียงระอื้นยังไม่ขาดหาย

คุณบ้ำมองหลานสาวด้วยความพอใจ นึกในใจว่าพูดกันง่าย ๆ อย่างนี้ เรื่องจะได้ง่ายเข้า

“ถ้าไปอยู่กับบ้ำ ก็อย่าดี้ออย่างชน เป็นเด็กว่านอนสอนง่าย ผู้ใหญ่จะได้เมตตา เสด็จท่านพระทัยดี แต่อย่าได้ใจจนกำเริบให้ท่านกริ้ว กริ้วเมื่อไรบ้ำจะส่งกลับมาบ้าน ไม่ได้เห็นหน้ากันอีกล่ะ”

“ค่ะ คุณบ้ำ”

ถึงคุณบ้ำไม่ชู้ เด็กหญิงก็มีสัญชาตญาณเรียนรู้โดยอัตโนมัติแล้วว่า จะทำทุกอย่างให้เป็นทีพอใจของผู้ใหญ่ ถึงลำบากใจบ้างก็ยังดีกว่าถูกส่งตัวกลับมาอยู่บ้าน

สถานที่นี้ไม่มีสิ่งใดชวนให้อาลัย แม้ผู้ซึ่งเป็นที่รักที่ห่วงใยคนเดียว

ในโลกก็จากไปแล้ว เจ้าคุณพ่อนั้น...ถึงได้ชื่อว่าเป็นพ่อ ก็ไม่ต่างจากตัวตึกอันประกอบด้วยอิฐหินดินปูน คือโอ้อ่าแต่ไม่น่าอาศัยสักนิดเดียว

“ก่อนตาย แม่จำเรียงเขาฝากลูกไว้ ให้นำไปถวายเสด็จ อันที่จริงเขาก็ตั้งใจไว้หลายปีแล้ว เผิญมาป่วยเสียก่อนจึงอยากให้คุณอยู่ใกล้ๆ ถ้าหากว่าเจ้าคุณไม่ขัดข้อง ฉันก็จะพาหลานกลับไปกับฉันเสียเลย”

ถ้อยคำของคุณป้าเปล่งออกมา รวบรัดไม่อ้อมค้อม เพราะนี่เรียบเรียงเอาไว้ก่อนหน้าแล้ว เมื่อพูดเสร็จคุณป้าก็นิ่ง มองหน้าคุณพ่อเป็นเชิงถาม

ล่อใจเต็นโครมคราม มือไม่เย็น กลัวคุณพ่อจะปฏิเสธ แต่ก็รู้ว่ากลัวมากไปเอง คุณพ่อน่ะหรือจะกล้าขัดคุณป้า อีกอย่างแม่พยอมผู้นั้นสงบเสียงมอยหลังคุณพ่อ ไม่กล้าบรีปากพูดก็จริง แต่ชำเลืองมองปราดมาที่เด็กหญิง ริมฝีปากเผยยิ้มน้อยๆ อย่างพอใจ ทำให้ล่อรู้ว่าแม่พยอมคงเห็นด้วยกับเรื่องนี้ ถ้าหล่อนเห็นด้วย คุณพ่อก็คงเห็นเช่นเดียวกับหล่อน

คุณพ่อตอบเสียงสุภาพว่า

“ถ้าเป็นความตั้งใจของแม่จำเรียง และคุณพี่ก็เมตตาหลาน กระผมก็ไม่ขัดข้อง ขอส่งล่อไปพึ่งพระบารมีเสด็จ ขอฝากคุณพี่ด้วย”

ล่อโล่งใจเสียแทบจะลงกราบคุณพ่อ ได้ยินคุณป้าตอบว่า

“ฉันก็ว่าอย่างนั้นแหละ ล่อไปอยู่ในวัง คงจะได้เจอหน้าพ่ออีกนานหลายปี ฉันเองก็ไม่มีธุระจะผ่านมาทางนี้ จึงอยากจะชนข้าวของไปเสียวันนี้เลย อ้อ! เครื่องแต่งตัวของแม่จำเรียง เขาสั่งก่อนตายว่าให้คุณสาวทั้งหมด บางส่วนก็เก็บอยู่ในห้องเจ้าคุณไม่ใช่หรือ”

แม่พยอมดูเหมือนจะคอแข็งขึ้นมาทันทีเมื่อได้ยิน ส่วนเจ้าคุณพ่อตอบว่า

“ขอรับ กระผมจะนำไปฝากเจ้ากรมไว้ให้คุณพี่”

“อย่าลำบากถึงเจ้ากรมเลย ฉันรับไปเองดีกว่า เดี่ยวฉันจะไปเก็บเสื้อผ้าทางบ้านโน้นให้หมด อีกสักชั่วโมงจะกลับมาที่นี่ ถ้าเจ้าคุณออกไปธุระ

ก็สั่งให้ทนายหน้าหอยกหีบไปให้ฉันก็ได้”

ลออพอจะรู้อยู่บ้างว่า ‘เครื่องแต่งตัว’ คือพวกสร้อยแหวนปะวะหล่ำ กำไลที่เคยถูกจับใส่ จำได้ว่าทั้งคันทั้งอีตัดไม่สบาย อยากจะถอดทิ้งเสียหลายหน คุณป้ายืนยันจะเอาให้ได้ เห็นจะเอาไปให้หลานใส่เสียละมัง

“ในวังเขาใส่เครื่องแต่งตัวกันหรือคะ คุณป้า” ลออถามเบาๆ เมื่อเดินกลับไปก็เรื้อนด้วยกัน

“ไหนนะ...อ้อ พวกนั้นนะหรือ ช่างสังเกตนี่แม่ลออ” คุณป้าหัวเราะเบาๆ ในลำคอ ตอบว่า “เป็นเด็กเป็นเล็กป้าว่าไม่ควรใส่ จะตกหายเปล่าๆ ถวายตัวเป็นข้าหลวงก็จะได้จี้ไว้ใส่ เครื่องแต่งตัวของแม่มีไม่มาก แต่ก็เป็นที่ขึ้นเป็นอันพอสมควร ป้าเก็บไว้ให้ ดีกว่าทิ้งเอาไว้ทางนี้ คนจะใส่เขาจ้องอยู่แล้ว...”

ตอนท้ายคุณป้าลดเสียงลงเป็นบทเพิ่มพำ เหมือนปรารภกับตัวเอง

อีกครั้งชั่วโมงต่อมา ทนายหน้าหอยของคุณพ่อก็ยกหีบเหล็กใบย่อม ๆ มาให้ ห่อผ้ามัดชิดเรียบร้อย มีกุญแจใส่ของปิดผนึกแยกมาด้วยต่างหาก

คุณป้าเปิดให้ลออดูของในหีบ ชิ้นสวยที่สุดเป็นสร้อยคอไข่มุกล้อมเพชรแบบฝรั่ง มีสร้อยข้อมือและตุ้มหูเข้าชุดกัน เป็นของหมั้นที่คุณพ่อมอบให้คุณแม่ นอกจากนั้นก็เข็มกลัดชิ้นเล็กชิ้นน้อยไว้ติดแพรสะพาย มีสินสอดทองรูปพรรณอีกจำนวนหนึ่ง แหวนอีกสองสามวง และกำไลมือกำไลเท้าของเด็กอีกอย่างละคู่ ทุกชิ้นลออเห็นแล้วก็เมินหน้าไม่อยากจะแตะต้อง ภูข้อมือตัวเอง เพราะรู้สึกคันขึ้นมาทันที

“ก็พอจะเอาไว้ประดับตัวตอนเป็นสาวได้อยู่หรอก” คุณป้าพูดเปรยๆ ปิดหีบไว้ตามเดิม “แม่เขามิติดตัวเป็นตุ้มหูเพชรอีกคู่หนึ่ง กับสร้อยข้อมือสองสาย ป้าเก็บไว้อย่างดี”

นางพูนเก็บเสื้อผ้าของใช้ของลออลงหีบเสร็จเรียบร้อยแล้ว หน้าบานเพราะจะได้เข้าไปรับใช้อยู่ในวังด้วย นางแบกหีบกับหิ้วห่อผ้าของตัวเองเดินตามคุณป้าซึ่งเดินทางร่วมจูงหลานออกไปจากบ้าน มีเด็กของเธอแบกหีบ

ข้าวของของเธอตามไปอีกทีหนึ่ง

รถม้ารออยู่แล้วหน้าบ้าน ลอดตื่นตื่นจนก้าวพลาด นางพูนต้องช่วย
อุ้มขึ้นไป พอคนขับตัวดแล้ให้ม้าออกวิ่ง เด็กหญิงก็เหลียวมองบ้านที่เห็นมา
ตั้งแต่เกิด สัจจหน้าใจว่าอาจจะเห็นเป็นครั้งสุดท้าย ไม่ได้กลับมาอีก

เสด็จพระองค์หญิงทรงย้ายออกจากพระบรมมหาราชวังหลังสิ้นแผ่นดินก่อน
แค่ปีกว่า ๆ แล้วมาปลูกตำหนักอยู่ในบริเวณเดียวกับวังของเสด็จในกรมฯ
พระเชษฐา

ในตอนแรก ลอดวาดภาพจากน้ำเสียงเคารพยำเกรงของคุณบำเวลา
เอ่ยถึงทำให้เดาว่า เสด็จฯผู้เป็นเจ้านายคงเป็นสตรีผู้ใหญ่ท่าทางน่าเกรงขาม
ยิ่งกว่าคุณบำหลายเท่า

ลอดแทบไม่เชื่อสายตา สตรีสาวร่างแบบบาง ผิวผ่องใส นั่งตัวตรง
อยู่บนเก้าอี้คือเสด็จพระองค์หญิง เมื่อคุณบำพาเข้าเฝ้า พร้อมกับพาน
ดอกไม้และรูปเทียนเพื่อถวายตัวตามธรรมเนียม ลอดก็คลานเข้าไปด้วย
ใจระทึกเพราะตื่นเต้น แต่ไม่ลืมจะเปิดกรวยครอบ แล้วหมอบกราบลง
อย่างอ่อนน้อมที่สุด

“นี่รูปของจำเริญ” เสียงเย็น ๆ ของเสด็จพระองค์หญิงกังวานอยู่
เหนือศีรษะ “เงยหน้าขึ้นหน่อย จะได้เห็นชัด ๆ”

ลอดเงยหน้าขึ้นอย่างว่าง่าย เพิ่งเห็นด้วยความที่งว่า เสด็จฯทรงไว้
พระเกศาเรียบสลวยยาวครึ่งพระศอ คล้ายภาพหม่อมในหนังสือ เมื่อแย้ม
พระสรวลก็เห็นพระหนต์ขาวสะอาดเป็นเงางาม ไม่ดำสนิทอย่างมารดา
หรือออกแดงเรื่อ ๆ เพราะคราบน้ำหมากจับอย่างคุณบำ แม้ว่าแปลกตา แต่
ก็เป็นความแปลกที่งดงามชวนมอง

สายตาของเด็กหญิงคงจะมีแววที่งและชื่นชมอย่างเปิดเผย เสด็จฯ
จึงแย้มพระสรวล จนหัวใจของเด็กหญิงพองโต

“ตาใสดีนี่ หน้าตาน่าเอ็นดู ชื่ออะไร”

“ลอดเพคะ” คุณบำตอบแทนให้

“ซื้อข้ากับแม่ลออวังโน้น ฉันจะเปลี่ยนให้เอง”

เสด็จฯประทานสร้อยคอทองคำเล็กๆ ห้อยจี้ทองลงยาสีน้ำเงิน ตัวอักษรพระนามย่อไขว้กันให้เด็กหญิง เป็นเครื่องหมายว่าทรงรับเป็นนางข้าหลวง เด็กหญิงก้มลงกราบอีกครั้งก่อนคลานถอยออกมาอย่างสำรวม ไม่ลูกลี้ลุกลน และไม่ประหม่างอะงะ ทำให้เสด็จฯแย้มพระสรวลน้อยๆ อย่างพอพระทัยอีกครั้ง

“ฉันจะไปเล่นโครเกตต์ เคยเห็นไหม ถ้าอยากดูก็ตามประยงค์มา นั่งแอบอยู่ริมสนาม อย่าไปเกะกะ”

เสด็จฯเสด็จผ่านไป ลออมองตาม เพิ่งเห็นเต็มตาว่าเสด็จฯแต่งพระองค์แปลกไปจากสตรีนอกวังทุกคนที่ลอเคยเห็นมา เป็นชุดสำหรับทรงโครเกตต์ คือเป็นกระโปรงยาวปลายบานน้อยๆ แค่ออกเท้า กับเสื้อแขนสั้น ดูกะทัดรัด วันนั้นเป็นวันศุกร์ เสด็จฯทรงสีฟ้าอ่อน ขลิบด้วยเส้นสีน้ำเงิน เรียงซ้อนกันรอบคอเสื้อสีเหลืองและชายกระโปรง บั้นพระองค์คาดแถบสีน้ำเงินสอดเข้าชุดกัน

คุณป้ากระซิบพลางรูลังหลานสาว

“ทรงพระเมตตาแล้ว ตามเสด็จไปซี เร็วเข้า” แล้วพูดกับหญิงสาวที่รออยู่ในห้อง “ป้าฝากด้วยนะ แม่ประยงค์”

ประยงค์คือนางข้าหลวงสาววัยสิบเจ็ดสิบแปด หน้าตาสะสวย ท่าทางคล่องแคล่วร่าเริง หล่อนยิ้มหวานให้ลอ แล้วพูดเสียงกันเอง

“อะ คุณป้า แม่ลออเดินตามหลังพี่ เชิญพานวางผ้าซับพระพักตร์ไปด้วย ถือให้ตี มืออย่าลั่น เดี่ยวผ้าจะตกพื้น”

ลอประคองพานใบเล็กอย่างระมัดระวัง ก้าวตามประยงค์ซึ่งเชิญเครื่องพวงทำด้วยนากนำหน้าไปก่อน

สนามที่ว่าอยู่คั่นระหว่างวังของเสด็จฯในกรมฯและตำหนักของเสด็จฯพระองค์หญิงซึ่งปลูกเยื้องมาทางมุมหลังของเนื้อที่ เป็นสนามกว้างปลูกหญ้าตัดสั้นเรียบสม่ำเสมอ ส่วนหนึ่งของสนามที่ใช้เล่นโครเกตต์ มีห้วงเหล็กรูปสี่เหลี่ยมปลายสองข้างฝังลงในดิน ดูไปก็เหมือนกรอบประตูเล็กๆ ตั้ง

ห่างกันเป็นระยะ

ช่วงนั้นแดดร้อนแล้ว แสงตะวันสีเหลืองอ่อนกราดลงบนหญ้าเขียวสด กระบวยงหนุ่มสาวหลายคนยืนบ้างเดินบ้างอยู่แถวนั้น ล้วนเป็นเจ้าของนาย หรือไม่กี่หม่อมสาว ๆ ของเสด็จในกรมฯ ทุกคนถือไม้ยาว ปลายเสียบแน่น ในวัตถุรูปทรงกระบอกวางตามขวาง

ในตอนแรก ลอาก็ไม่เข้าใจว่าบุคคลเหล่านั้นเล่นอะไรกัน ต้องดู ไปสักพักจึงพอดูออกว่า ไม้ยาวปลายเหมือนมีตะลุมพุกติดอยู่นั้นมีเอาไว้ ตีลูกกลมขนาดเท่ากำปั้น ให้มันกลิ้งลอดเข้าห่วงเหล็กให้ได้ คนไหนตีแม่น ลูกกลมก็กลิ้งลอดห่วง คนไหนไม่แม่น มันก็วิ่งออกนอกทางไป คนเล่นต้อง เดินไปเดินมากันอยู่หลายรอบ เกมนี้ดูสนุกสนาน น่าตื่นตาตื่นใจสำหรับเด็กหญิงอายุ ๑๐ ขวบยิ่งนัก

เมื่อถึงเวลาพัก ประยงค์ก็เชิญน้ำเย็นไปถวาย และล่อตามไป พร้อมด้วยผ้าซับพระพักตร์

บรรยากาศในวังดูสง่างามในความรู้สึก เมื่อเห็นว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของวัง ลอาก็ระมัดระวังไม่ทำสิ่งใดผิดพลาด ตั้งอกตั้งใจจดจำตัวอย่างดีงาม ที่เห็น

ตัวอย่างงดงามที่สุดในสายตาของเด็กหญิงก็คือเสด็จนั้นเอง

ล่ออาจจะดูแก้ววัยไปบ้างสำหรับเด็กวัยเดียวกัน ไม่เล่นหัวซุกซน อย่างเด็กอื่น แต่ผู้ใหญ่พอใจว่าเรียบร้อย ว่านอนสอนง่าย งานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ผ่านมือ ล่อบรรจงทำราวกับผู้ใหญ่ แล้วก็ได้ผลอย่างตั้งใจจริงเสียด้วย

ความนิยมของคนในตำหนักคือชอบเด็กหญิงหน้าตาดี ผิวพรรณ สะอาดสะอ้าน ทำทางเรียบร้อยและเกิดมาในสกุลสูง ล่อโชคดีที่มีครบหมด ทุกประการ เมื่อบวกกับความอ่อนหวาน เต็มใจรับใช้ผู้ใหญ่ แม้แต่เจ้าจอมมารดาของเสด็จผู้เก็บตัวอยู่ในห้องเกือบตลอดเวลา ก็ยังออกปากแสดงความพอใจ

“ใช้ได้เรื่องได้ราว สั้นหนแต่ยาก็จำได้ ไม่ต้องสั่งซ้ำสั่งซาก”

หลังจากล่ออยู่ในวังได้สามสี่เดือน หมอบคลานเปิดทูลได้คล่องแคล่ว